

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 5Co/291/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8113221039
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 10. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Világiová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8113221039.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Világiovej a členiek senátu JUDr. Jany Burešovej a JUDr. Zlaty Šimkovej v právnej veci žalobcu: M. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX, v konaní právne zastúpený JUDr. Zdeňkou Vokálovou, advokátkou so sídlom v Prešove, Hlavná 61, proti žalovanému: Rapid life životná poisťovňa, a.s., IČO: 31 690 904, Garbiarska 2, Košice, právne zastúpená JUDr. Danielom Blyšťanom, advokátom so sídlom v Košiciach, Rastislavova 68, v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 25C/94/2013-222 zo dňa 29.09.2014 takto jednohlasne

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok súdu 1.stupňa.

Žalovaný j e p o v i n n ý nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania vo výške 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zrušil rozsudok Arbitrážneho súdu v Košiciach so sídlom Alžbetina 41 v Košiciach pod spisovou značkou 3C 552/2012 zo dňa 19.01.2012,

Ďalším výrokom uložil žalovanému povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 100 %.

Právne odôvodnil súd prvého stupňa svoje rozhodnutie ust. § 52 ods.1,2,3, § 53 ods.1,2,3,4 písm.r/ Občianskeho zákonníka, článkom 2 písm. a/ a c/ Smernice Rady 93/13/EHS a ust. § 40 ods.1,2 a § 41 ods.1 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní.

V konaní bolo preukázané, že medzi účastníkmi konania bola uzatvorená poisťná zmluva, ktorá je spotrebiteľskou zmluvou. Vo všeobecných podmienkach v časti XV. je dojednanie rozhodcovskej doložky. Na konci zmluvy bolo podpísané Osobitné zmluvné dojednanie 1/2007 k tejto poisťnej zmluve, čo je taktiež dojednaná rozhodcovská doložka odkazujúca na článok XV. Všeobecných poisťných podmienok. Na základe tohto bol potom vydaný rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu v Košiciach sp. zn. 3C/552/2012.

Súd prvého stupňa má za to, že rozhodcovská doložka, na základe ktorej rozhodoval rozhodcovský súd, je formulovaná vo všeobecných poisťných podmienkach, konkrétne v časti XV. a je súčasťou neprehľadného textu, písaného malými písmenami, splývajúceho s ostatnými zmluvnými podmienkami. Podľa tejto rozhodcovskej doložky, všetky vzájomné spory a sporné nároky poistenia budú rozhodnuté v rozhodcovskom konaní. Rozhodcovská doložka tak znemožňuje poistenému spotrebiteľovi zvoliť si spôsob riešenia prípadného sporu a núti ho v prípade sporu, alebo sporných nárokov podrobiť sa výlučne rozhodcovskému konaniu a tým, mu odoberá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom. Z

uvedeného dôvodu rozhodcovská doložka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, a to v neprospech spotrebiteľa.

Je neprijateľné, aby rozhodcovské konanie bolo dojednané ako výlučný prostriedok na riešenie sporov akejkoľvek spotrebiteľskej zmluvy. Podľa súdu neobstojí tvrdenie žalovaného, že časť XV. VPP, by platila pre zmluvný vzťah medzi účastníkmi konania len v prípade podpísania Osobitného dojednania 1/2007, keďže už samotné poisťné podmienky obsahujú dojednanie rozhodcovskej doložky a výlučnej právomoci rozhodcovského súdu. Podpísaním poisťnej zmluvy už nastupoval režim riešenia sporov pred rozhodcom.

Pri skúmaní, či dohodnutá rozhodcovská doložka bola individuálne dojednaná a či zakladá hrubý nepomer v právach a povinnostiach, súd vychádzal z ustanovení Občianskeho zákonníka, § 53 ods. 1, ako aj článku 3 Smernice Rady 93/13/EHS. Poukazuje tiež na výpoveď svedkyne - sprostredkovateľky, ktorá uvádzala, že mala za to a takto bola aj školená, že záujemca o poisťenie sa musel podpísať do všetkých „kolóniek“, kde bolo uvedené čitateľný podpis poistníka, v opačnom prípade by nebolo možné zmluvu uzavrieť. Dodávateľ nepreukázal, že by náležitým spôsobom vysvetlil spotrebiteľovi význam rozhodcovskej doložky a podľa súdu to nepreukazuje ani podpísanie Záznamu o požiadavkách a potrebách klienta k poisťnej zmluve. Túto skutočnosť, teda nevysvetlenie rozhodcovskej doložky náležitým spôsobom, potvrdila aj sprostredkovateľka poistenia. Sama nemala vedomosť o tom, čo znamená rozhodcovské konanie, alebo aký je rozdiel medzi rozhodcovským konaním a zásadami občianskeho súdneho konania.

Čo sa týka Smernice 93/13/EHS a nesprávneho prekladu, súd prvého stupňa poukázal na skutočnosť, že zoznam nekalých podmienok je len vzorovým zoznamom a pre slovenského zákonodarcu vlastne ani nemal prakticky význam a dopad, pretože mohol upraviť okruh neprijateľných podmienok podľa vlastných predstáv. Ak nie je rozhodujúce, či vzorový zoznam obsahuje klauzulu o rozhodcovskej doložke, je rovnako irelevantné, ak zoznam obsahuje určité znenie, týkajúce sa rozhodcovskej doložky. Samotné znenie má však význam pre postup súdu pri výklade a aplikácii generálnej klauzuly uvedenej v § 53 ods. 1 OZ, pretože už len tým, že tvorca Smernice osobitne v prílohe poukázal na niektoré klauzuly, nepochybne tak urobil preto, že majú vysokú potenciú spôsobiť v praxi značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Toto je potrebné skúmať aj vo vzťahoch, kde sa môže vyskytovať arbitráž.

Rozhodcovská doložka je absolútne neplatná a je povinnosťou nielen súdu, ale aj rozhodcu z tohto právneho posúdenia vyvodiť všetky právne dôsledky a poskytnúť náležitú ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami.

Čo sa týka námietky žalovaného vo vzťahu k nesplneniu si poplatkovej povinnosti žalobcu, súd prvého stupňa poukázal na to, že v súlade s § 4 ods. 2 písm. za) Zákona o súdnych poplatkoch, je od súdneho poplatku oslobodený aj spotrebiteľ domáhajúci sa ochrany svojho práva podľa osobitného predpisu, v danom prípade podľa § 3 ods. 5 Zákona č. 250/2007 z. z., s tým, že súd má za to, že oslobodenie sa nevzťahuje len na prípady, kedy je spotrebiteľ v pozícii žalobcu, ale aj keď si uplatňuje svoje práva v pozícii žalovaného, vrátane žalovaného proti platobnému rozkazu, rozkazu na plnenie a uvedené oslobodenie sa vzťahuje aj na vykonávacie konanie vrátane oslobodenia od poplatku za námietky proti exekúcii a o zrušení rozhodcovského rozsudku.

Výrok o trovách konania odôvodnil súd prvého stupňa podľa ust. § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej O.s.p.) v spojení s ust. § 151 ods. 7 O.s.p. Žalobca bol v konaní úspešný, súd prvého stupňa mu preto priznal náhradu trov konania pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia vo výške 100 %. O trovách konania bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku.

Proti tomuto rozsudku včas podal odvolanie žalovaný. Právne svoje odvolanie odôvodnil ust. § 205 ods. 2 písm. a/, b/, c/, d/, e/, f/ O.s.p. Namietal, že podľa platných predpisov sa zrušením rozhodcovského rozsudku možno domáhať výlučne z dôvodov uvedených v ust. § 40 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní. V zmysle ust. § 43 tohto zákona má zrušenie rozhodcovského rozsudku rôzne účinky práve v závislosti od dôvodu z akého bol rozhodcovský rozsudok zrušený. Konkrétne účinky v tomto zmysle, ktorý orgán bude ďalej konať vo veci samej. Vo výroku, ani v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nie je vôbec uvedené z akého zákonného dôvodu súd zrušil rozhodcovský rozsudok. Nie

je ani zrejme ktorý orgán mal vo veci ďalej konať. Rozsudok vytvára právnu neistotu v otázke ktorý orgán by mal ďalej konať vo veci samej. V odôvodnení úplne chýba uvedenie právnych predpisov, ktoré súd na skutkový stav aplikoval a ako ich aplikoval, aby vo výsledku dospel k záveru o absolútnej neplatnosti rozhodcovskej doložky a nie je tam ani uvedené, či dôvodom zrušenia bolo porušenie právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa alebo iný dôvod podľa § 40 ods.1 Zákona o rozhodcovskom konaní. Rozsudok je z dôvodu absencie odôvodnenia zrušenia rozhodcovského rozsudku, ako aj právneho posúdenia veci nepreskúmateľný. V samotnom konaní súd prvého stupňa porušil súd prvého stupňa zásadu rovnosti účastníkov. Žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku podlieha poplatkovej povinnosti. Na tom nič nemení ani skutočnosť, že ako žalobca vystupuje subjekt, ktorý v konaní vo veci samej by mal postavenie spotrebiteľa, pretože toto osobitné konanie nie je konaním vo veci samej. Zároveň žalovaný nesúhlasil s názorom súdu, ktorý je uvedený v poslednom odseku na strane 7, teda že oslobodenie sa nevzťahuje len na prípady kedy je spotrebiteľ v pozícii žalobcu, ale aj keď si uplatňuje svoje práva v pozícii žalovaného. Tento názor súdu nemá oporu v právnych predpisoch Slovenskej republiky. Vzhľadom na uvedené došlo v konaní pred súdom k porušeniu zásady rovnosti účastníkov a súd vo veci konal napriek tomu, že na to neboli splnené podmienky. Súd v odôvodnení poukázal na to, že rozhodcovská doložka je neplatná (str. 7 tretí odsek odôvodnenia) a neuviedol konkrétny skutkový a právny dôvod tejto neplatnosti. Ak súd konštatuje dôvod neplatnosti, je povinný tento dôvod riadne uviesť a toto uvedenie v napadnutom rozsudku chýba. Rovnako ak je dôvodom neplatnosti neprijateľnosť nejakej podmienky, je nevyhnutné aj túto skutočnosť riadne uviesť a zdôvodniť. Ak súd vykonával dokazovanie a následne zrušil rozhodcovský rozsudok, tak v prípade, ak niektorú za podmienok chcel vyhlásiť za neprijateľnú a teda neplatnú, musel sa zaoberať aj otázkou ako táto podmienka konkrétne spôsobuje hrubú nerovnováhu v práva a v povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. V odôvodnení úplne absentuje riadne a logické zdôvodnenie toho ako súd dospel k záverom prezentovaným vyššie, t.j. že doložka nebola individuálne dojednaná, že spôsobuje hrubý nepomer, že je neprijateľnou podmienkou, ale najmä uvedenie ustanovení právnych predpisov, ktoré boli porušené. Závery súdu sú nesprávne a vychádzajú z nesprávnych skutkových zistení, ktoré súd aj nesprávne právne posúdil. Žalobcom namietanou podmienkou bola rozhodcovská doložka. Táto bola uvedená a oboma zmluvnými stranami písomne dohodnutá v osobitných zmluvných podmienkach č. 01/2007 k poisťnej zmluve č. 4448590010. Neobstojí tvrdenie súdu, že rozhodcovská doložka na základe ktorej rozhodoval rozhodcovský súd je formulovaná vo všeobecných poisťných podmienkach, konkrétne v časti XV. a je súčasťou neprehľadného textu písaného malými písmenami splyvajúceho s ostatnými zmluvnými podmienkami, pretože je zrejme, že doložka je obsiahnutá v osobitných zmluvných dojednaniach. Ďalšie možné dohody zmluvných strán, ktoré boli uvedené v časti XV. VPP a týkajú sa rozhodcovského konania, preto samostatne nepredstavujú platnú rozhodcovskú doložku. Táto je obsiahnutá v osobitných zmluvných dojednaniach. Ustanovenia XV.časti VPP, tak aj keby boli podľa súdu v rozpore so zákonom o rozhodcovskom konaní nemajú za následok neplatnosť rozhodcovskej doložky ako celku. Žalovaný poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. ObdoV 73/2003 zo dňa 30.06.2004, kde judikoval, že podstatnou náležitosťou rozhodcovskej doložky vymedzenej v ust. § 3 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. je explicitne záväzok zmluvných strán podriaďiť sa pri riešení sporov zo zmluvy rozhodcovskému konaniu. Ak by súdu hypoteticky sa aj podarilo skutkovo a právne ustáliť, že to, ktoré ustanovenie v dojednanej rozhodcovskej doložke je naozaj neprijateľnou podmienkou v súlade s ust. § 53 ods.1 Občianskeho zákonníka, má povinnosť preskúmať a zdôvodniť, či môže zvyšok zmluvy bez neprijateľnej podmienky ďalej pokračovať (existovať). Jedine ak ustanovenia neplatné z titulu ich neprijateľnosti spôsobia, že rozhodcovská doložka už nemá podstatnú náležitosť vyžadovanú podľa zákona č. 244/2002 Z.z., tak môže byť vyhlásená celá za neplatnú. K tvrdeniu súdu o veľkosti písma žalovaný uviedol, že právne predpisy, ktoré boli platné a účinné v čase uzavretia poisťnej zmluvy nestanovovali ani veľkosť písma, ani množstvo textu, ktorých nedodržanie by znamenalo neplatnosť právneho úkonu so spotrebiteľom. Dojednania uvedené v XV. VPP sú nepochybne aj pre priemerného spotrebiteľa čitateľné a tento mal možnosť sa s týmito dojednávami vopred oboznámiť a si ich prečítať, prípadne požiadať o vysvetlenie ak im nerozumel, ale najmä vôbec nič nemusel uzavrieť, ani podpísať. Žalovaný nikdy nepožadoval na platné uzavretie poisťnej zmluvy podpis rozhodcovskej doložky. Z formulára jasne vyplýva, že pod rozhodcovskou doložkou je miesto na osobitný podpis oboch zmluvných strán a teda žalovaný vopred počítal s možnosťou a túto možnosť aj vo formulári vytvoril, že žalobca neuzavrie rozhodcovskú doložku. Preto je tam miesto na podpis oboch strán. Bolo plne na slobodnej vôli žalobcu, či a ako si text osobitných zmluvných dojednaní č. 01 v poisťnej zmluve č. 4448590010 prečíta a či ich podpíše. V tomto prípade to bola sesternica žalobcu, a teda rodinná príslušníčka žalobcu, ktorá mohla a mala všetky prípadné nejasnosti, či nezrovnalosti vysvetliť, resp. odstrániť. Je namieste predpokladať, že žalobcovi osoba blízka by nemala žiaden záujem tohto poškodiť

a teda konať tak, aby mu niečo zamlčala, resp. niečo pred ním ukryla a teda ho nejako uviedla do omylu. Samotný žalobca svojim podpisom potvrdil, že nechcel už nič vysvetliť, doplniť, ani dojednať. Záznam o požiadavkách a potrebách klienta vlastnoručne, slobodne a bez nátlaku žalobca podpísal, pričom na prvej strane tohto záznamu sa plne v súlade s vtedy platnými právnymi predpismi nachádzalo aj poučenie klienta - žalobcu o mimosúdnom spôsobe riešenia sporu inštitútom rozhodcovského konania. Platné právne predpisy výslovne stanovovali poučovaciu povinnosť v písomnej forme, čo sa práve aj stalo a o mimosúdnom spôsobe riešenia sporov aj formou rozhodcovského konania bol presne podľa zákona žalobca písomne poučený. Žalobca osobitným podpisom vyjadril svoj súhlas s uzavretím rozhodcovskej doložky a svojim osobitným podpisom Osobitných zmluvných dojednaní tento svoj súhlas aj prejavil v právne relevantnej forme.

Nikto žalobcu žiadnym spôsobom nenútil, aby čokoľvek podpísal, a už vôbec nie, aby to nebolo v súlade s jeho skutočnou vôľou a takýto dôkaz ani v konaní ani vykonaný nebol. Žalovaný zároveň poukázal na právny názor sudcu Ústavného súdu JUDr. Milana L'alíka, ktorý vyslovil v odlišnom stanovisku k nálezu sp.zn. I. ÚS 38/2013. Súd nepostupoval v súlade s článkom 4 Smernice 93/13/EHS, a teda nevykonal test primeranosti podmienky ako je vyžadovaný v Smernici č. 93/13/EHS a následne C-237/02 Freiburger Kommunalbauten (bod 19,21,22,25), resp. C-453/10 Pereničová (bod 5,44), či C-76/10 (Korčkovská (bod 59). Aby bolo dojednanie považované za neprimerané nepostačí, aby z neho len vyplývala nerovnosť v právach a povinnostiach, ale aby táto nerovnosť bola značná. Najprv je nutné definovať rovnosť v právach a povinnostiach, potom nerovnosť a následne nerovnosť takej intenzity, ktorú je možné označiť za neúnosnú, teda za značnú (hrubú). V dôsledku využitia dohody o rozhodcovskom konaní došlo ku zníženiu predpokladaných tzv. gama nákladov zahrnutých do ceny poistenia pre spotrebiteľa, a teda k získaniu materiálnej výhody pre spotrebiteľa ako zrkadlový obraz tejto okolnosti. 19. Odôvodnenie Smernice č. 93/13/EHS formuluje jeden zo zámerov smernice a dotýka sa práve poistnej zmluvy. Toto odôvodnenie stanovuje výnimku pre jednu zo spotrebiteľských zmlúv a to je poistná zmluva. Táto výnimka sa v rámci implementácie Smernice č. 93/13/EHS do vnútroštátneho práva nepremietla. Otázky, ktoré vyvoláva poistná matematika sú otázkami odbornými, nie právnymi. Dohoda o rozhodcovskom konaní obsiahnutia v poistnej zmluve preto vstupuje do výpočtu poistného nezávisle od druhu poistenia. Súd prvého stupňa mal povinnosť vyhodnotiť, že dohodnutá zmluvná podmienka v poistnej zmluve žalovaného nepodlieha výnimke uvedenej v 19.odôvodnení Smernice č. 93/13/EHS.

Preto žalovaný navrhol rozsudok v celom rozsahu zrušiť a vrátiť vec na ďalšie konanie.

K odvolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca. Navrhol rozsudok ako vecne správny potvrdiť a uplatnil si trovy odvolacieho konania vo výške 69,91 Eur. Žalobca nevidí dôvod na odklon od nastolenej judikatúry, ktorá rozhodcovskú doložku, na základe ktorej bol vydaný rozhodcovský rozsudok považuje za neprijateľnú zmluvnú podmienku v obdobnej právnej veci, napríklad uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 6Cdo 1/2012. Zároveň dal žalobca do pozornosti odvolaciemu súdu rozhodnutie Najvyššieho súdu SR vo veci sp.zn. 4Cdo/41/2012. Vo vzťahu k tvrdeniu o osobitnom vyjednaní rozhodcovskej doložky, žalobca poukázal na konštatovanie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 6M C do 9/2012. Kvalifikačným kritériom pre záver, že nejde o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku je stav, ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah, čo je daný prípad (čl. 3 Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách).

Odvolací súd na základe podaného odvolania preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ust. § 212 O.s.p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 214 ods.2 O.s.p. s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli súdu dňa 30.09.2015 a zistil, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

Ust. § 205 ods.2 O.s.p. taxatívne určuje dôvody, ktorými možno odôvodniť odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa vo veci samej. Nesprávny skutkový záver súdu prvého stupňa je spôsobilým odvolacím dôvodom vtedy, ak súd pri hodnotení dôkazov nepostupuje podľa kritérií uvedených v ust. § 132 a § 135 O.s.p., teda jednotlivé dôkazy a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti nehodnotí z hľadiska ich vierohodnosti, pravdivosti a významu pre posúdenie veci z právneho hľadiska. Nesprávne právne posúdenie veci je spôsobilým odvolacím dôvodom vtedy, ak dôjde k omylu súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. Za mylnú aplikáciu právnych predpisov sa považuje použitie iného právneho

predpisu než sa správne mal použiť alebo aplikácia správneho právneho predpisu, ale jeho nesprávny výklad.

Pokiaľ žalovaný namieta nedostatky týkajúce sa odôvodnenia napadnutého rozsudku, i uznesenia a vypořádania sa s jeho námietkami, ustálená judikatúra Najvyššieho súdu SR rešpektuje právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia, ktorej súčasťou je aj právo na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako jeden z aspektov práva na spravodlivý proces. Podľa judikatúry Ústavného súdu z práva na spravodlivé súdne konania vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I.ÚS 46/05).

Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v ust. § 157 ods. 2 O.s.p. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia však nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument žalovaného v konaní, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie alebo zostali sporné. Práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania. Z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejme všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia (II. ÚS 78/05, II.ÚS 76/07).

Vychádzajúc z vyššie uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že právo žalovaného na riadne odôvodnenie porušené nebolo.

Odôvodnenie rozsudku obsahuje nielen vysvetlenie skutkových zistení a záverov, ku ktorým dospel súd prvého stupňa ale tiež primerané právne posúdenie týchto záverov.

Súd prvého stupňa vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci správne rozhodol. Na skutkových zisteniach súdu prvého stupňa, ktoré zodpovedajú vykonanému dokazovaniu sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania. Zároveň odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa, ale i uznesenia súdu prvého stupňa má podklad v zistení skutkového stavu.

Z výsledkov vykonaného dokazovania vyplýva, že účastníci uzavreli poisťnú zmluvu č. 4448590010 dňa 25.03.2008. Žalovaný konal v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti a žalobca bol spotrebiteľom. To znamená, že vo veci ide o spotrebiteľský vzťah.

Podľa ust. § 52 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy sa za spotrebiteľské zmluvy považovali kúpna zmluva, zmluva o dielo alebo iné odplatné zmluvy upravené v 8. časti tohto zákona a zmluva podľa § 55, ak zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľom je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Občiansky zákonník účinný od 01.01.2008 za neprijateľnú podmienku v ustanovení § 53 ods. 4 písm. r/ považuje aj dojednanie vyžadujúce v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Na iné vyhodnotenie takejto neprijateľnej podmienky nie je dôvod ani u zmlúv uzatvorených pred 31.12.2007. Občiansky zákonník účinný do 31.12.2007 len demonštratívne menoval niektoré neprijateľné podmienky, a teda charakter neprijateľných podmienok mohli mať aj iné podmienky spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a v povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Občiansky zákonník s takýmito neprijateľnými podmienkami spôsobujúcimi značnú nerovnováhu v právach a v povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa v ust. § 53 vždy spájal sankciu neplatnosti.

Keďže ust. § 52 a 53 Občianskeho zákonníka nikdy nebolo zaradené medzi prípady relatívnej neplatnosti (§ 40a Občianskeho zákonníka), išlo o neplatnosť absolútnu pôsobiacu bez ďalšieho priamo zo zákona, na ktorú musel súd prihliadať z úradnej povinnosti. Ak teda dojednaná podmienka ukladajúca spotrebiteľovi podrobiť sa rozhodcovskému konaniu vyvolanému dodávateľom je pre jej neprijateľnosť neplatná, v rozhodcovskom konaní uplatnený nárok rozhodcovským súdom vôbec nemal byť prejednávaný a rozhodnutý. Rozhodcovský súd môže totiž vec v rozhodcovskom konaní prejednať

len vtedy, ak medzi zmluvnými stranami bola v súlade s ust. § 3 zákona č 244/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov uzatvorená platná rozhodcovská zmluva o tom, že všetky alebo niektoré spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určenom zmluvnom alebo v inom právnom vzťahu sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní. Bez takejto platnej zmluvy majúcej buď formu osobitnej zmluvy, alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve (§ 4 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov) rozhodcovskému súdu chýba základný predpoklad pre rozhodnutie sporu v rozhodcovskom konaní.

V prejednávanej právnej veci v zmysle článku XV. Všeobecných poistných podmienok, ktoré sú súčasťou predmetnej poistnej zmluvy, bolo medzi účastníkmi dohodnuté, že všetky vzájomné spory a sporné nároky z poistenia sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom. Rozhodcovské konanie sa zásadne riadi zákonom č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov.

Súčasťou týchto Všeobecných obchodných podmienok pre poistenie dojednávané Prvou česko-slovenskou poisťovňou Rapid, a.s., je aj časť XVII. - Záverečné ustanovenia a v rámci nich osobitné zmluvné dojednania pod č. 01/2007, ktoré v bode 2. formulujú vôľu účastníkov v prípade akéhokoľvek sporu medzi zmluvnými stranami podrobiť sa rozhodcovskému konaniu v zmysle časti XV. týchto Všeobecných poistných podmienok a toto ustanovenie chápu zmluvné strany ako rozhodcovskú doložku.

Odvolačný súd nesúhlasí s názorom žalovaného, že takýmto spôsobom sa zabezpečilo individuálne dojednanie predmetnej rozhodcovskej doložky, čo by znamenalo, že ak aj ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskom vzťahu, pri jej individuálnom dojednaní je potrebné túto rešpektovať.

Odvolačný súd v tejto súvislosti poukazuje na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (6Cdo 1/2012, 6 Cdo 3/2013), ktorá sa vysporiadala aj s touto právnou situáciou týkajúcou sa osobitného zmluvného dojednania v rámci Všeobecných zmluvných podmienok, ktoré sú súčasťou spotrebiteľskej zmluvy a konštatovala, že ani takto formulovaná časť Všeobecných obchodných podmienok nemá charakter individuálne dojednanej zmluvnej podmienky.

Súd prvého stupňa správne konštatuje, že zmluva podmienka obsahujúca rozhodcovskú doložku v článku XV. VPP, ale aj v osobitných zmluvných dojednaniach je neprijateľná, a teda neplatná. Správne súd prvého stupňa žalobe vyhovel. Odvolačný súd sa stotožňuje s tým, že bol daný aj zákonný dôvod pre zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa ust. § 40 ods.1 písm.c/ zákona č. 244/2002 Z.z.

K odvolacej námietke žalovaného, že rozhodcovská doložka bola dohodnutá individuálne a súd prvého stupňa nesprávne vyložil záznam o požiadavkách a potrebách klienta podpísaný žalobcom, odvolačný súd uvádza, že ide o predtlačенý formulár, ktorý obsahuje časť o sťažnostiach na vykonávanie sprostredkovania poistenia sprostredkovateľom poistenia a v jej rámci informáciu, že na mimosúdne vyrovnanie možno využiť inštitút rozhodcovského konania v zmysle zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní a všeobecných poistných podmienok. Uvedené je absolútne bezvýznamné pre tento spor, nepreukazuje, že by boli poskytnuté informácie spotrebiteľovi v rozhodcovskom konaní, ale upozorňuje len na možnosť riešenia sporov v rozhodcovskom konaní, navyše nie sporov z poistenia, ale zo sprostredkovania poistenia.

K odvolacej námietke žalovaného, že v danom prípade bolo potrebné vykonať test primeranosti a že došlo k zníženiu gama nákladov, odvolačný súd uvádza, že vzhľadom na uznaný dôvod podľa ust. § 40 ods.1 písm.c/ zákona č. 244/2002 Z.z. čo do nedostatku právomoci rozhodcovského súdu týmito námietkami sa odvolačný súd nezaoberal.

Odvolačný súd má za to, že rozsudok je dostatočne preskúmateľný, jeho odôvodnenie má náležitosti uvedené v ust. § 157 ods.2 O.s.p. Súd prvého stupňa sa vypořiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup je v odôvodnení rozsudku dostatočne vysvetlený, nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal.

Súd prvého stupňa správne postupoval pokiaľ žalobe na zrušenie rozhodcovského rozsudku vyhovel.

Nedôvodná je i námietka žalovaného o povinnosti súdu rozhodnúť o pokračovaní v ďalšom konaní vo výrokovej časti rozsudku. V danom prípade platí ust. § 43 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov, podľa ktorého, ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodov podľa § 40 písm. a/ a c/ pokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe. Zákonným dôsledkom úspešného popretia platnosti rozhodcovskej zmluvy (§ 40 ods. 1 písm. c/ zákona č. 244/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov) je pokračovanie v konaní vo veci, a preto o tejto povinnosti priamo vyplývajúcej z právneho predpisu nie je potrebné rozhodovať osobitným výrokom.

Správne rozhodol súd prvého stupňa i o trovách konania.

Preto odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa podľa ust. § 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 a § 151 ods. 7 O.s.p. Žalobca bol v konaní úspešný, preto mu odvolací súd priznal náhradu trov konania pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia vo výške 100 %. O týchto trovách bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.